

Pecsuk Ottó

Könyv a Magyar Bibliatársulatról

Végigolvasva a Magyar Bibliatársulat hatvan évének összegyűjtött néhány jellemző dokumentumát és híradását, nem tudok szabadulni attól a gondolattól, amely teljesen nyilvánvaló: Isten, aki az ó- és újszövetségi Szentírásban magának egy kiválasztott népet gyűjtött egybe, és azt megőrizte minden buktatón, csalódáson, vereségen és a még sokkal veszélyesebb győzelmeken keresztül is, nem fejezte be a munkálkodását a Bibliában olvasható eseményekkel. Ugyanő munkálkodott 1949 előtt, 1949 után és remélhetően ő fog munkálkodni 2009 után is a magyarországi bibliamunkában, emberi szolgálai révén vagy éppen nélkülük. Hihetetlen, mennyi minden történt azóta, hogy a Brit és Külföldi Bibliatársulat elhagyni kényszerült hazánkat, és ráhagyta a magyar nyelvű Biblia iránti felelősséget a Magyarországi Református Egyházra s közvetve az együttműködni kész protestáns felekezetre. A világtörténelem átvonult Magyarországon, és nem volt hozzánk kegyes, ahogyan a korábbi évszázadokban sem. Felszabadulás-megszállás, ébredés, kommunista hatalomátvétel, kegyetlen-mámorító-csalódott ötvenes, eligazodást kereső hatvanas, szorgalmas hetvenes és olykor megelégedett, máskor határokat feszegető nyolcvanas évek. Azután a rendszerváltozás, amelyre nagyon kevesen számítottak, de amelyet utólag olyan sokan megjósoltak, majd az oly sokak által eltékoztottnak érzett elmúlt húsz év. E tör-

ténelmi díszletek között a Magyar Bibliatanács, majd a Magyar Bibliatársulat annak az előbb kényszerűnek induló, azután egyre hatékonyabbá kovácsolódo együttműködésnek a színterévé vált, amelyet a bibliamunka területén fejtettek ki atyáink. A politika, az ahhoz rendszerváltozás előtt és után egyformán alkalmazkodó egyházpolitika, a nagy formátumú és ezért később könnyen elemezhető-kritizálható személyiségek, a lángoló szívű igehirdetők és a csendes, hűséges, áldozatos életű bibliamunkások együtt formálták ezt a hatvan esztendő. Minden örömeért, eredményéért, a lefordított, kinyomtatott és terjesztett bibliák millióiért Istennek kell hálát adnunk; minden megalkuvásunkért, elszalasztott lehetőségünkért, kényelemszeretetünkért és önféltésünkért pedig csak tőle várhatunk bocsánatot, mégpedig úgy, hogy reméljük, még a hibáink sem történtek hiába: vagy még mi tanulhatunk belőlük, vagy majd csak az utódaink.

A Magyar Bibliatársulat akkor jött létre, amikor, először a magyar történelemben, rajtuk kívülálló okok miatt megadatott a protestáns és ortodox egyházaknak az a rendkívüli lehetőség, hogy végre felelősséget vállalhatnak a magyar nyelvű Biblia fordításának, kiadásának és terjesztésének hatalmas szolgálatáért. Mint az egyháztörténelemben annyiszor, itt is bebizonyosodott, hogy „teher alatt nő a pálma”. Miközben az egyházat látszólag megbénította az új helyzet, amelyben megfosztott

minden olyan anyagi eszközétől, amely emberileg nézve képessé tehetné volna egy ilyen feladat elhordozására, valójában lelkileg felnőtt hozzá, és példátlan lelkesedéssel fogott a megvalósításhoz. A fennmaradt dokumentumok alapján nyugodtan állíthatjuk, hogy nyugati szemmel nézve a magyarországi egyházi fejlemények a legizgalmasabbak közé tartoztak a világon. Hosszú évekig egyáltalán nem dőlt el, hogy helyt tud-e állni az egyház ilyen lehetetlen körülmények között is. Lesz-e Biblia a keresztyének számára, akik Biblia nélkül egészen biztosan nem maradhatnak meg ebben a hitvalló helyzetben. Lett Biblia és volt hitvalló helytállás is évtizedeken keresztül. És bár sokszor halljuk azt, hogy e két dolog nemcsak hogy egymástól függetlenül történt, de éppen hogy egymás ellenére, mintegy az egyház két szintjének, a „felsőnek” és az „alsónak” az egymástól elszigetelt életjelenségeként, némi – történelmi szempontból talán túl közeli – „távlatból” szemlélve azokat az éveket, talán kijelenthetjük, hogy a történelem és az egyház Urának kezében a kettő mégis szervesen együtt létezett.

A Magyar Bibliatanács és Bibliatársulat életét és „politikáját” a külső szemlélők (és itt általában a Bibliatársulatok Világszövetségének képviselőire gondolhatunk) mindig is némi értetlenséggel társuló csodálattal szemlélték. A magyarok ugyanis mindig „különutasok” voltak. Képesek voltak működtetni egy Bibliatanácsot a legkeményebb diktatúra éveiben, képesek voltak Bibliát fordítani külföldi pénz nélkül. Képesek voltak a fordításszakmai segítsé-

get intelligensen, kritikával kezelve és mérlegelve, a hazai viszonyokra alkalmazva, de mégis alázatosan elfogadni. Képesek voltak a biblianyomtatást itthon folytatni és mindvégig itthon tartani, és nem utolsó sorban képesek voltak megszervezni a United Bible Societies első európai világgyűlését – egy akkor még kommunista Magyarországon. Sőt, képesek voltak a kilencvenes évektől – amikor a posztkommunista országokban gombamód létrejövő bibliatársulatok a nyugati támogatásban még évtizedekig kimeríthetetlen forrásokat láttak – módszeresen arra készülni, hogy egyszer majd megszűnik Kelet-Közép-Európa „kuriózum” jellege, és akkor majd mindenkinek a saját lábára kell állni. Hogy mennyi kritikát kapott ezért a hálátlan pesszimizmusnak látszó előrelátásért a Magyar Bibliatársulat! Így néztek ránk külföldön, s talán még azt a jelzőt is megkaptuk néha-néha, amit az aranycsapat vívott ki Londonban a legendás meccsen: „the crazy Hungarians” („az őrült magyarok”). A 2008-as Biblia éve, amely legendásan a katolikus-protestáns szembenállás által meghatározott hazánkban a keresztyének teljes egyetértésével és együttműködésében ment végbe, csak folytatta ezt a hagyományt. Hogy itthon hogyan tekintettek a Magyar Bibliatársulatra, arról az idősebbeknek van fogalma, a fiatalabbakat pedig majd egészen biztosan eligazítja az egyháztörténelem. Az eltelt hatvan évben nincs mit ünnepelni. Hálát adni azonban annál több. A Magyar Bibliatársulat Kuratóriuma nevében azt remélem, hogy erre világosan rámutat majd ez a szerény kiadvány.

(A Magyar Bibliatársulat hatvan éve. Szerkesztette: Pecsuk Ottó. Kiadja a Magyar Bibliatársulat megbízásából a Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, Budapest, 2009. A kötetre a szerkesztői utószó közlésével hívjuk fel a figyelmet.)